

Naziv studije slučaja	Sukob interesa u lokalnoj prometnoj infrastrukturi
Opis	Projekt se sastojao od produžetka linije podzemne željeznice u glavnom gradu. Prije izgradnje postojala je samo jedna linija podzemne željeznice koja je spajala nekoliko okruga smještenih s različitih strana rijeke koja dijeli grad. Planirani produžetak bio je dug 7,4 km i uključivao je deset stanica. Tom automatiziranom linijom podzemne željeznice bez vozača danas se služi više od 400 000 osoba dnevno. Krajem 2008. potpisan je ugovor o bespovratnim sredstvima između korisnika i nacionalne razvojne agencije, a krajem 2009. Europska komisija odobrila je projekt te je on uključen u programsko razdoblje 2007. – 2013. kao jedan od najvećih projekata u tom razdoblju.
Predmetni strukturni i investicijski fondovi	Kohezijski fond (i zajmovi EIB-a)
Vrsta nepravilnosti	<ul style="list-style-type: none"> • sukob interesa • kršenje načela nediskriminacije i jednakog postupanja s ponuditeljima • prijevarena
Mehanizam izvješćivanja	OLAF je održao nekoliko operativnih sastanaka s različitim pravosudnim tijelima, među ostalim i koordinacijski sastanak Eurojusta. Različita nacionalna tijela provela su revizije, među ostalim upravljačko tijelo, koje je angažiralo neovisnog stručnjaka, državni revizorski ured i državni revizorski sud.
Prijava u sustavu za upravljanje nepravilnostima	† Da
Znakovi upozorenja	<p>Prijevarena u postupcima javne nabave, posebno primanje javnih sredstava unatoč manjku potrebnih kapaciteta i sklapanje ugovora sa subjektima unatoč očiglednom sukobu interesa.</p> <p>Glavni pokazatelji koji su pobudili sumnju bili su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepropisni postupci javne nabave • nepropisan nadzor radova. <p>Točnije, projektom je bilo obuhvaćeno sto različitih ugovora, od kojih je 20 bilo s vanjskim izvođačima građevinskih radova, među ostalim s jednim velikim multinacionalnim tehnološkim društvom. Ugovori su prema FIDIC-u (Međunarodna federacija inženjera konzultanata ili <i>Fédération Internationale Des Ingénieurs-Conseils</i>), takozvanim normama „Žute knjige”, odgovarali vrsti ugovora „Uvjeti ugovora za izgradnju i projektiranje postrojenja”. Takav odabir ne bi sam po sebi bio nepravilan da je korisnik mogao jamčiti ispravnu koordinaciju radova.</p>
Opis obrasca prijave	Vlada se 2003. odlučila na produžetak podzemne željeznice te je

pokrila 70 % troškova izgradnje, dok je općina pokrila preostalih 30 %. Potpisan je ugovor o ulaganju između općine (korisnika) i društva u vlasništvu općine koje je angažirano za provedbu projekta. Tim se ugovorom zahtijevalo da društvo angažira neovisnog inženjera za provjeru projekta / neovisnog nadzornog inženjera da nadgleda odluke koje donosi vlasnik projekta tijekom provedbe.

Ugovorom o rizničaru, koji je potpisan 2004., upravljanje financiranjem projekta povjereno je državnom rizničaru. Nacionalni zakon o podzemnoj željeznici stupio je snagu 2005. te su njime odobreni predviđeni troškovi. Kasnije te godine odobrena su dva zajma EIB-a za financiranje projekta.

Navodne ozbiljne nepravilnosti, prijevara i moguća korupcija uglavnom su se odnosili na društvo koje je bilo uključeno u upravljanje projektom i koje je djelovalo i kao inženjer FIDIC-a od sredine 2006. do kraja 2012. Istragom OLAF-a upućivalo se na **nepravilnosti nakon faze podnošenja zahtjeva, tijekom faze ugovaranja i faze provedbe. Do nepravilnosti je navodno došlo zbog sukoba interesa i kršenja načela nediskriminacije i jednakog postupanja s ponuditeljima.** Prema nalazima istrage neki zaposlenici društva u vlasništvu općine bili su u sukobu interesa s određenim ugovarateljima.

OLAF je izvijestio da primatelj ugovora nije raspolagao potrebnim stručnim kapacitetom ni osobljem za upravljanje projektom i za koordinaciju projekta. Tvrđilo se i da korisnik nije jamčio da će se projekt provesti pravovremeno, uz odgovarajući standard kvalitete i po najboljoj cijeni. Nadalje, korisnik nije dostavio ispravan financijski i tehnički plan projekta, među ostalim osiguravanje primjerene koordinacije različitih ugovora o radovima. Uprava projekta nije raspolagala potrebnim stručnim kapacitetom ni osobljem.

Nadalje, utvrđeno je da se subjekt zadužen za upravljanje projektom, koji je ujedno djelovao i kao inženjer FIDIC-a do 2012., **nije pridržavao pravila javne nabave kad je korisniku pomagao u odabiru ugovaratelja.** Činilo se da se subjekt kao inženjer FIDIC-a i upravitelj projekta opetovano dovodio u situaciju u kojoj se stvarao sukob interesa s različitim ugovarateljima. Konačno, istragom OLAF-a utvrđeno je da se uloga neovisnog inženjera za provjeru projekta provodila tek privremeno do 2012.

Savjetnik za upravljanje projektima, koji je do 2012. djelovao i kao inženjer FIDIC-a, **sudjelovao je u sastancima odbora za ocjenjivanje na kojima su se birali ugovaratelji. Tada je navodno djelovao kao podugovaratelj nekih od tih društava, što čini formalno kršenje ugovora koji je potpisao za provedbu tog projekta.**

	<p>Čini se da se nepravilnostima utjecalo na sva plaćanja koja su pod nadzorom tog subjekta izvršena u korist predmetnih ugovaratelja. Kao savjetnik za upravljanje projektom, taj je subjekt trebao provjeriti zahtjeve za plaćanje društava s kojima je sklopljen ugovor. U nekim je slučajevima istragom ustanovljeno da je ista fizička osoba potpisivala potvrdu o izvedenim radovima podugovaratelja i potvrdu računa tog istog subjekta kao savjetnik za upravljanje projektom. Međutim, u FIDIC-ovim pravilima jasno se zahtijeva neovisni nadzorni inženjer.</p> <p>Bilo je i slučajeva u kojima je na zahtjevu za plaćanje koji je potvrdio taj subjekt uočena pogreška u deviznom tečaju EUR u korist podugovaratelja i slučajeva u kojima su nedostajali popratni dokumenti i potpisi.</p> <p>Nadalje, sumnjalo se na mito i korupciju u vezi s ugovorom koji je potpisalo veliko tehnološko društvo iz druge države članice i s postupkom javne nabave koji je prethodio potpisivanju ugovora. EIB je obavijestio državno odvjetništvo u objema državama članicama u kojima se projekt provodio i u kojima je predmetno društvo imalo sjedište, kao i OLAF. Osigurani su dokazi za to da su izvršena nezakonita plaćanja u korist različitih savjetodavnih i medijskih društava. U objema zemljama pokrenute su pravosudne istrage. Međutim, lokalna tijela nisu potvrdila istinitost tih optužbi.</p> <p>Prema tim optužbama naručitelj je prihvatio uklanjanje jednog od podugovaratelja odabranog ponuditelja. To čini izmjenu kriterija odabira nakon otvaranja ponuda, čime je neispravno prihvaćena ponuda.</p> <p>Nadalje, navodno je naručitelj predstavio različite zahtjeve prihvatljivosti za samostalne ponuditelje i konzorcije. U nekim su slučajevima postupcima preliminarnog odabira nepravilno isključeni valjani ponuditelji.</p> <p>Konačno, uvjeti ponude navodno su izmijenjeni bez objave novog poziva na nadmetanje i roka. U tom su slučaju obaviješteni ponuditelji koji su već kupili dokumentaciju za nadmetanje, ali informacije nisu javno objavljene. Stoga se tvrdilo da su novi potencijalni ponuditelji koji nisu podnijeli zahtjev pod starim uvjetima nepravilno isključeni.</p>
<p>Kako je prijevara otkrivena</p>	<p>Početkom 2012. Europski revizorski sud obavijestio je OLAF o projektu gradnje produžetka linije podzemne željeznice. ERS je uputio na nepravilnosti i znakove prijave u potpisivanju ugovora između društva u vlasništvu grada, općine (korisnika) i stranog društva iz druge države članice. Zatim je Europska komisija, odnosno Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku, obavijestila i OLAF o svojim sumnjama u nepravilnosti. Tim je nepravilnostima već uzrokovano isključenje jedanaest ugovora u okviru tog projekta iz financiranja EU-a. Osim tih pritužbi, EIB je o</p>

	<p>nepravilnostima povezanim s jednim od ugovora projekta s velikim stranim društvom obavijestio OLAF, tužitelja države članice u kojoj se gradila podzemna željeznica i tužitelja druge države članice u kojoj je društvo imalo sjedište. Druga upravna i pravosudna tijela provodila su revizije usporedno s OLAF-om.</p> <p>Usporedno s tom istragom OLAF je istraživao i moguću prijevaru koja je uključivala veliko tehnološko društvo i treću zemlju. Neke od informacija koje su primljene tijekom te istrage odnosile su se na izgradnju linije podzemne željeznice i upućivale su na nepropisne postupke javne nabave. Posebno je potrebno naglasiti da iako je OLAF utvrdio da je nadzor radova bio izrazito nepravilan prije prosinca 2012., to naknadno nije bio slučaj (kada glavni subjekt u prekršaju više nije bio uključen).</p> <p>Tijekom istrage OLAF je analizirao dokumente prikupljene od nadležnih nacionalnih upravnih tijela / Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku, proveo je provjere na terenu u pogledu društva u vlasništvu općine koje je provodilo projekt i angažiranog stranog društva. Prikupljao je i analizirao pravosudne dokumente i održavao operativne sastanke s pravosudnim tijelima.</p>
<p>Uočene slabosti</p>	<p>Prema izvješću OLAF-a glavna slabost bio je manjak financijske i tehničke pripreme u kombinaciji s neuspjehom da se projekt primjereno prilagodi FIDIC-ovim normama „Žute knjige“. Tijekom faze ugovaranja postojali su sukobi interesa.</p> <p>Nadalje, nisu provedene primjerene provjere, čak ni tijekom faze podnošenja zahtjeva, zbog čega nije utvrđeno da podnositelj zahtjeva nije raspolagao potrebnim osobljem za upravljanje projektom i njegovu koordinaciju.</p>